

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๑/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ต.๑๘/๒๕๕๕

วันที่ ๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

เรื่อง นายวรวิทย์ อัมวงษ์ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ว่า การที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีคำสั่งทางปกครองให้เจ้าหน้าที่สืบสวน หรือสอบสวนข้อเท็จจริงผู้ร้องซึ่งเคยเป็นผู้ปฏิบัติงานตามสัญญาจ้างเหมาที่ศูนย์ให้คำปรึกษาด้านทะเบียนธุรกิจ ชัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๖ และชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า นายวรวิทย์ อัมวงษ์ (ผู้ร้อง) เคยเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่ศูนย์ให้คำปรึกษาด้านทะเบียนธุรกิจ สำนักทะเบียนธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ตามสัญญาจ้างเหมาระหว่างวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ โดยในช่วงเดือนพฤษภาคมและเดือนมิถุนายน ๒๕๕๓ ได้มีประชาชนร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของศูนย์ให้คำปรึกษาด้านทะเบียนธุรกิจ จำนวน ๓ ราย ทั้งนี้ ไม่ปรากฏรายชื่อผู้ร้องเป็นผู้ที่ถูกร้องเรียนด้วย กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ซึ่งขณะนั้นปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ให้คำปรึกษาด้านทะเบียนธุรกิจดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นในกรณีดังกล่าว และจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่าข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบไม่สามารถรับฟังได้ตามที่ผู้ร้องเรียนกล่าวอ้าง อีกทั้งข้อเท็จจริงที่ได้ชัดแย้งกับข้อร้องเรียนกล่าวโทษในทุกเรื่องการร้องเรียนดังกล่าวน่าจะเป็นการกลั่นแกล้งกัน จากนั้นเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงผู้ร้องเพิ่มเติม

- ๒ -

ผู้ร้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองและคำสั่งอื่นใดที่ละเมิดผู้ร้อง กรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีหนังสือแจ้งว่าเป็นการรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ซึ่งถูกร้องเรียน อันเป็นการปฏิบัติราชการภายในของฝ่ายปกครอง ไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง จึงไม่มีเหตุที่จะอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

ต่อมาผู้ร้องได้ยื่นฟ้องผู้อำนวยการศูนย์ให้คำปรึกษาด้านทะเบียนธุรกิจ เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง) เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ศาลปกครองชั้นต้นพิเคราะห์แล้วเห็นว่าการสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าว เป็นเพียงการดำเนินการภายในเพื่อรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ซึ่งเป็นเพียงการพิจารณาทางปกครอง และไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กระทำการโดยใช้อำนาจตามกฎหมายที่จะมีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดี หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่เป็นคำสั่งทางปกครอง และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใด ๆ ที่แสดงว่าการสอบสวนข้อเท็จจริงมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายตามคำฟ้องแต่อย่างใด จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องคดีไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ผู้ร้องได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า การสอบสวนข้อเท็จจริงนั้น เป็นเพียงการดำเนินการภายในของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นเพียงกระบวนการพิจารณาทางปกครองเท่านั้น จึงยังไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด และไม่ใช่อำนาจทางปกครอง ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าทำให้ไม่ได้รับความเป็นธรรมในการบรรจุเข้ารับราชการนั้น เห็นว่า ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีเป็นการคาดเดาไปเอง เหตุการณ์ยังไม่เกิดขึ้น อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่อาจรับฟังได้ จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

ผู้ร้องได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องร้องเรียนดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ซึ่งได้มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแล้ว จึงวินิจฉัยไม่รับเรื่องร้องเรียน และผู้ร้องได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาแล้วมีมติว่า การกระทำของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าไม่เป็นการ

ออกคำสั่งทางปกครองที่กระทบสิทธิผู้ร้องและผู้ร้องไม่ได้รับผลกระทบหรือความเดือดร้อนเสียหายจากการสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ให้อยู่ดีเรื่อง นอกจากนี้ผู้ร้องยังได้ร้องเรียนในประเด็นเดียวกันนี้ต่อหน่วยงานอื่น ๆ อีกหลายหน่วยงาน

ผู้ร้องเห็นว่า การที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าสั่งให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเคยเป็นคู่กรณีขัดแย้งกับผู้ร้องเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงนั้น ทำให้ไม่มีความเป็นกลาง ทำให้ผู้ร้องได้รับความเสียหายกระทบสิทธิในเรื่องคุณสมบัติการสมัครสอบแข่งขันเข้าทำงาน ไม่ได้รับความเป็นธรรมในการบรรจุเข้ารับราชการ ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ในด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เกียรติยศ ชื่อเสียง และเสรีภาพ จากการกระทำของหน่วยงานทางปกครอง จึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ว่า การที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าสั่งให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงผู้ร้องนั้น ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖ และขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ หรือไม่

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง กำหนดว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ”

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ที่จะใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ได้นั้น ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้

- ๔ -

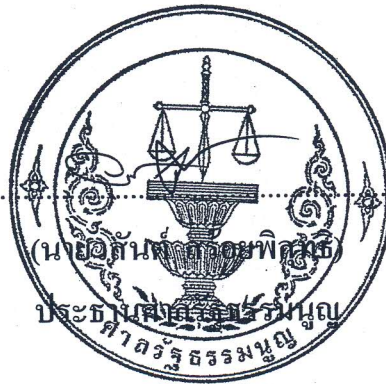
(๑) ต้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้อันสืบเนื่องมาจาก บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(๒) บุคคลนั้นต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ

(๓) ต้องเป็นกรณีที่บุคคลนั้นไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีใช่เป็นการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตราใด กรณีจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ประกอบข้อกำหนด ศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๑ ที่ศาลรัฐธรรมนูญ จะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๕ -

(คำสั่งที่ ๑/๒๕๕๖)

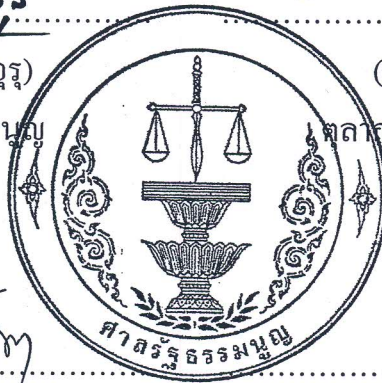
(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเจริญ อินทजार)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล ไซกอรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัช ชลวร)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายณรงค์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิตินนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ